

Göteborgs stads trygghetsskapande och brottsförebyggande program – remissmall

Instruktion: Eventuella kommentarer skrivs i de vita rutorna. Bedömningarna kan med fördel innehålla konkreta förslag.

Nämnd/styrelse/råd/myndighet/ organisation	Göteborgs Stads råd för funktionshinderfrågor

Besvaras av alla remissinstanser	
Fråga	Kommentar/bedömning
Hur ser ni på de problem som programmet adresserar?	Göteborgs Stads råd för funktionshinderfrågor (GRF) ska bidra till att staden säkerställer personer med funktionsnedsättnings mänskliga rättigheter. GRF analyserar förslaget till program ur ett funktionsrättsperspektiv och gör en läsning av programmet specifikt utifrån trygghetsskapande och brottsförebyggande för personer med funktionsnedsättning. GRF tar inte ställning till tillstyrkande/avstyrkande av förslaget till trygghetsskapande och brottsförebyggande program. För att lösa de problem som programmet adresserar är det nödvändigt att allt arbete med trygghetsskapande och brottsförebyggande verksamhet genomsyras av ett tydligt funktionsrättsperspektiv. Funktionsrättsperspektivet behöver vara en del av de teoretiska utgångspunkterna, i preventionsarbetet på alla nivåer och finnas med i samtliga mål och strategier. Funktionsrättsperspektivet måste beaktas i arbetet för brottsoffer, i arbetet med personer i riskgrupp och i arbetet med gärningspersoner. Det drogförebyggande arbetet kräver ett funktionsrättsperspektiv eftersom samsjuklighet är vanligt. När funktionsrättsperspektivet saknas i det trygghetsskapande och brottsförebyggande arbetet kommer en stor del av befolkningen att exkluderas och viktiga insatser kommer att missas.

Personer med funktionsnedsättning utgör en stor del av befolkningen (enligt FHM:s undersökningar 22%, enligt SCB:s undersökningar 36%) och är en mycket heterogen befolkningsgrupp med en stor variation av fysiska, psykiska och intellektuella funktionsnedsättningar. Den stora mångfalden innebär en variation i livsvillkor och därmed också stora olikheter inom gruppen vad gäller upplevd otrygghet och risk för utsatthet för brott.

Myndigheten för delaktighets uppföljning av funktionshinderspolitiken 2020 visar att personer med funktionsnedsättning har väsentligt sämre levnadsvillkor än övrig befolkning inom alla samhällsområden, såsom hälsa, utbildning, arbete, ekonomi och demokratisk delaktighet. Kvinnor och flickor med funktionsnedsättning har sämre levnadsvillkor än män och pojkar med funktionsnedsättning. Personer med funktionsnedsättning är mer våldsutsatta än övrig befolkning och mer utsatta för hot och kränkningar. Kvinnor med funktionsnedsättning är särskilt utsatta. Barn med funktionsnedsättning är mer våldsutsatta än barn utan funktionsnedsättning. Elever med funktionsnedsättning utsätts mer för kränkningar, mobbing och våld i skolan.

Programmet är generellt och abstrakt formulerat och det är oklart vilka typer av brottslighet som avses. Digital brottslighet nämns väldigt perifert. Är den inkluderad i programmet? I det trygghetsskapande och brottsförebyggande arbetet avseende digital brottslighet är ett funktionsrättsperspektiv mycket viktigt. Ingår trafikbrott, som möjligen skulle kunna vara en betydelsefull otrygghetsfaktor för personer med funktionsnedsättning?

Ett funktionsrättsperspektiv på trygghetsskapande och brottsförebyggande frågor kan innebära att man behöver problematisera och omformulera de förgivettagna grundläggande utgångspunkterna. Vad är trygghet? Vad är offentlig miljö? Vad är brott?

För personer med funktionsnedsättning som är beroende av insatser och stöd av kommunen är uppdelningen mellan privat och offentligt inte helt enkel. Ett boende med särskild service ska förstås som en privatbostad men det är samtidigt en offentlig

arbetsplats och en kommunal verksamhet. Är brott som förekommer på BmSS att förstå som brott i offentlig miljö? Brott som förkommer i färdtjänsten? Adresseras brott som begås av stadens anställda gentemot brukare i programmet?

När välfärdsbrott diskuteras avses det som i dagligt tal kallas bidragsfusk och att stävja missbruk av välfärdssystemet och stadens resurser.

Välfärdsbrottslighet definieras i programmet som organiserad kriminalitet som genom avancerade brottsupplägg kommer åt pengar från offentliga system. Men benämningen välfärdsbrott skulle lika gärna kunna avse de brott (såsom kränkningar, våld och övergrepp) som äger rum gentemot brukare inom de kommunala välfärdstjänsterna. Är detta otrygghet och brott som adresseras i stadens trygghetsskapande och brottsförebyggande program?

Personer med funktionsnedsättning drabbas mycket hårt när bidragsfusk ska stävjas med allt fler tillsynsmekanismer och ökad formell och informell kontroll och när misstänkliggörandet av bidragstagare blir en dominerande tankefigur. Den ökade kontrollen drabbar alla och grundläggande friheter och mänskliga rättigheter inskränks också för alla dem som inte begår brott. Det brottsförebyggande arbetet gällande välfärdsbrott får inte ske på bekostnad av grundläggande friheter, integritet och mänskliga rättigheter för personer med funktionsnedsättning. Redan idag kan det vara svårt för personer med funktionsnedsättning att få sina behov tillgodosedda så som de har rätt till enligt lag, på grund av de system som är implementerade för att stävja bidragsfusk.

När det gäller målet att öka kunskapen behövs ett tydligt funktionsrättsperspektiv. Kunskap och kompetens om rättighetsperspektiv, rättssäkerhet och utsattheter för personer med funktionsnedsättning behövs i det trygghetsskapande och brottsförebyggande arbetet i alla delar av staden.

Stadens alla miljöer, verksamheter och tjänster ska utformas enligt principen om universell utformning. Detta fastslås i funktionsrättskonventionen, det nationella målet för funktionshinderpolitiken samt i Göteborgs Stads program för full delaktighet. Allt arbete med trygghetsskapande och brottsförebyggande

	fysisk planering ska utgå från principen om universell utformning för att inkludera hela den mänskliga mångfalden i strategier, aktiviteter och offentliga rum. Detsamma gäller för all kommunikation och information om det trygghetsskapande och brottsförebyggande arbetet. Statistik och indikatorer behöver säkerställas så att utsattheten för personer med funktionsnedsättning kan analyseras och mätas. Intersektionella analyser behöver möjliggöras så att man kan bryta ner statistik utifrån diskrimineringsgrunderna. Till exempel behöver man kunna mäta utsattheten för barn med funktionsnedsättning, kvinnor med funktionsnedsättning och personer med funktionsnedsättning och annan etnisk bakgrund än etnisk svensk.
Tydliggör målen riktningen för stadens gemensamma insatser?	-
Hur ser ni på strategiernas genomförbarhet och relevans utifrån de behov och de utmaningar staden gemensamt står inför?	-
Leder strategierna till måluppfyllelse?	-
Hur kan målgruppsperspektivet förstärkas inom ramen för mål och strategier i programmet?	Fastställ i programmet att allt trygghetsskapande och brottsförebyggande arbete ska ske med utgångspunkt i samtliga diskrimineringsgrunder. Skapa planer för programmets genomförande med konkreta åtgärder för varje diskrimineringsgrund.
Ytterligare kommentarer? (formalia, definitioner, indikatorer, behov av underliggande styrande dokument etc.)	Formalia Under rubriken Koppling till andra planerande styrande dokument hänvisas till ett inaktuellt Program för full delaktighet för personer med funktionsnedsättning. Den senaste versionen av programmet antogs av kommunfullmäktige i november 2020 och gäller 2021-2026. Indikatorer Indikatorer som bygger på enkätundersökningar kan förväntas ha bortfall av personer med funktionsnedsättning. Dels för att enkäterna är otillgängligt utformade så att personer med funktionsnedsättning har svårt för att besvara dem. Dels för att frågeställningarna är formulerade på ett sådant sätt att de exkluderar relevanta livserfarenheter

	för personer med funktionsnedsättning. Livsvillkor för olika minoritetsgrupper är ofta inte inkluderade i frågeställningarna i till exempel trygghetsundersökningar. Detta väcker frågor om hur väl enkätsvar kan representera personer med funktionsnedsättning. Ett tydligt funktionsrättsperspektiv är också nödvändigt i arbetet med indikatorer och enkätundersökningar. Överlag råder nationellt ett stort underskott av statistik om livsvillkor för personer med funktionsnedsättning. Problemet tas upp i Program för full delaktighet för personer med funktionsnedsättning och en av strategierna i programmet är: 3.3 ”Stadens verksamheter ska i sina enkäter och uppföljningar samla in underlag på ett sådant sätt att det är möjligt att göra analyser utifrån diskrimineringsgrunderna.” Denna strategi är också väldigt relevant i ett trygghetsskapande och brottsförebyggande program. Indikatorn hatbrott Personer med funktionsnedsättning skyddas inte i lagstiftning mot hatbrott och förolämpning. En samlad funktionsrättsrörelse kräver lagändringar som gör att också funktionsnedsättning ska ingå i hatbrottslagstiftningen. Men i nuläget finns alltså den omfattande utsattheten för personer med funktionsnedsättning inte med i denna indikator. Alla hatbrott som faktiskt riktas mot personer med funktionsnedsättning är alltså helt osynliga i denna statistik. Stödjande dokument I förteckningen över stödjande dokument saknas helt referenser till dokument som tar upp perspektiv på trygghetsskapande och brottsförebyggande för personer med funktionsnedsättning. Förteckningen bör kompletteras med dessa perspektiv.